

جو سـج
آسمان تي
هو، زمين تي
جگمگائيندو

پندرهن وار

صبح ٿيندو

حيدرآباد

Ph: 784377

وطن دوست
انقلابي راه
روشن
ڪندڙ
مشعل

ايڊيٽر: عزيز ٽالپر | شمارو نمبر 11 - 7 کان 21 نومبر، 1995 ع. | اسسٽنٽ ايڊيٽر: گل حسن کوسو

2	سنڌيڪار: رسول بخش پليجو	• سچو پڇو مڙس ماڻهو (شاعري)
3		• فتاح ملڪ سان ڳالهه ٻولهه
7	(ادارو)	• چونڊيل ايڊيٽوريل (اچو ته سوچيون)
9		• مرن جي مارڳ، وڏو طالع تن جو
12	سنڌيڪار: ڪرم ڪلوي	• ڪرشن چندر جي آتم ڪهاڻي
14	انيتا شاهه لڪياري	• پورچيو ڳال ۾ سوشلسٽن کي ڪاميابي
15	ادارو	• ڏوري ڏوري ڏيهه
16		• ايس جي ايس او جو منشور
18	ادارو	• صبح ٿيندو ٿپال
20	اسماعيل گوهر/ زاهد شيخ	• بابا (ڪهاڻي)
21		• شاعري

هي رسالو پبلشر گل حسن ڪيڙائي سردار پرنٽنگ پريس، گاڏي کاتي، حيدرآباد مان ڇپائي پڌرو ڪيو.

رابطي لاءِ پندرهن وار صبح ٿيندو عزيز منزل، ويجهو حيدر چوڪ، گاڏي کاتو حيدرآباد. قيمت: 6-00 روپيا

عوام دشمن سنڌ دشمن نقلي ڇمڙا پوش ليکڪن کي بي نقاب ڪريو

ساز

اسماعيل گوهر اردو تان ترجمو زاوڊه شيخ

مان هن کي پيرن پير روڻي روڻي ايلار مقرر ڪير ”بابا! الله جو نالو ڌري نه دج.“

پر هن سونگي لت هڻي ٻڌي ڪير. ننڍڙو ڀاءُ سندس چنگهن کي چٽي پير ”بابا نه دج“ هن ان کي به ٻولي جي ٻولي وڻوڪري وانگر وڻي ڇڏيو. اسان وڪندي آئي ۽ پنهنجو رڻو سندس پيرن تي رکي ليلها پائين: ”هنن ٻارن جو واسطو اٿئي نه دج“ پر ان کي به پنهنجي رستي کان ڌڪي ڇڏيائين، هو پٺاڻ هو ۽ پنهنجي پٺاڻ جهڙن ڪري تڪبر هيس. غيرت ۽ غصي رڃان ڇريو پئي ٿيو، ڪنهنجي ڪار مڃيائين، پٽڪو مٿي تي رکي ٻنڌوڪ ڏيڻ لڳو. اسان سڀ دروازي تان هن جي پٺيان ڊوڙا سون پر هو اک چٽي پر گهٽيءَ جو لاڙو ٿري ڇڪو هو.

ان وقت منهنجي عمر 12 سال هئي ۽ منهنجو ننڍو ڀاءُ اختر 8 سالن جو هو، هو تر روڻندي روڻندي شمار نائين سهلي پير پر مان اڃان نائين روڻان پئي ۽ جيست هئ اڳيون کليل آهن اتي ئي ڳوڙها ڳاڙينديون وهنديون.

منهنجو ٻاٻو، گل مير جي پويان ويو هو. هن اڄ مسجد پر ٻاٻي کي گهٽ وڌ ڳاڙهايو هو ڇاچي غلام ٻاٻي کي سڄاڻيو پر تر ”جيست نه پهلو ٿئي تيسه تون دن نه دج“ پر ٻاٻو مڃڻ وارو هنر ڇا؟ چيائين: ”رجهه منهنجي ۽ مالڪ هو؟“ ۽ پوءِ جڏهن گل مير اڳيون ڏيکاري ٻاٻي کي لالڪار ڪئي ته، ”جيڪڏهن زنديءَ موٽڪان ڊگي سگهين ته تر ڊوڙي ڏيکارا“ ان جو جواب ڏين ڏاڍ ٻاٻي ٻنڌوڪ ڪئي ۽ اسان جي جهلڻ جي بازو نه پر نه مڙيو گل مير جا ٻئي پٽ گهر جي سامهون پورسو ڪلا ڪري ان جي آلي مٿيءَ جو لپير ڪري رهيا هئا. ٻاٻي اتي ئي انهن ٻنهي کي ٻنڌوڪ هڻي پورو ڪيو.

ان مهل اختر ننڍو ٿي مير جو اوچتو ٻڌ ڪري اتي ويٺو. چئن ڪنهن ان ڄاڻل قوت ايندڙ خطري کان آگاهه ڪير مڃين. اسان ڊوڙي وڃي کيس پنهنجي ڇاٽيءَ سان لڳايو ۽ ٿڌڪيون ڌڪي ڊڍي سهاريائين پر اسان ٻئي صبح نائين جاڳنديون ريمر سٺيون. اونداهي رات پر ڪنهن ڪنهن مهل گهٽيءَ جا هٿا پرنڪيا ٿي تر اسان جون دليون ڌڪي ٿي ويون. سڄي رات هٿا پورڪندا رهيا ۽ اسان جون دليون پوءِ پر وڪنديون رهيون. ٻاٻو ٻن گهرن جي رت سان هٿ رنگن کان پوءِ مقرر هيو. ڏسندي ڏسندي وقت بدلجي ويو. جيترا رات اوتريون ڳالهائيندڙ ڳوٺ جا ساڻهو جڏهن گل مير رت نصريت ڏاڍ ٿي رها ته چيائون ٿي، ”ڏاڏو ظلم ڌريو آهي“

ساڳيا ماڻهو اسان رت اچن تر چون ڏاڏو خراب ٿيو. ڳالهه ساڳئي هئي رڳو لفظ متبادل هئا. پر لفظن جي مٽا مٽا سان معنيٰ ٺاهي سگهجي. ٻاٻو ڪٿي هو سا خبر نه موڪلي هئي نه اسان کي، پر موڪلي ٻهڪ هئي تر هو چئي به هوندو، هاڻي هن جو غصو ٿڌو ٿي چڪو هوندو ۽ هو ضرور سمجهندو هوندو ته هي مون ڇا ڪيو؟ سندس شير مٿس ملاحت ڪندو هوندو غيرت جون ڇوليون مٿين سمنل هائي پو سڪون ٿي چڪو هوندو. ۽ هن جي انا، هن جي پختونيت... ٿي سگهي ٿو هاڻي اها به مشيت سچ پر تبديل ٿي ڏني هئي.

اسان جو ڳوٺ ماڻهن جو ڳوٺ سڏبو آهي. وڏا وڏا مامرا ماڻهن جي جرگي پر حل ڪيا ويندا آهن. هڪ پيردردي حالت ڳلاجي رهيا. ڌڻي جرگي

ڏاڍ ننڍا ننڍا جرگا تياريون ڪرڻ لڳا ۽ آخرڪار هڪڙي مهيني جي سرپاڻي ۽ ماڻهن جي ڪوشش سان انهن نئين جرگن بابا جو ڏس پير ڳولهي ورتو ۽ پوءِ ٺاهه لاهه رستو ڳولهڻ لڳا.

جڏهن کان اهو واقعو ٿيو هو تڏهن کان مونسان امان جو دعوو منجهي ڏيو هو. هن جي دل پر جيڪو پورا هو اهو هن واقعي ڪاٺيوه وڌندو ويو ۽ مونسان محبت به وڌي ٿي هئي. هو موٽي وڌيڪ ڌيان ڏين لڳي هئي ۽ عجيبه ئي تڪيون ڳالهائين ڪندي هئي. ڪڏهن مقدور جي ڳالهه ڪندي ته ڪڏهن حاله سان سمجهو تر ڪرڻ جي، ڪڏهن بي ترتيب ۽ اڻ چٽيون نصيحتون ڪندي. ڪڏهن هڪڙي اڀرين نگاهن سان ڏسندي هئي ڇڻ سان سمنل پر ٻئي رهي هجان ۽ هوءَ رسيءَ وڃان ڪناري تان بيتهه تماشو ڏسي رهي هئي.

اڄ اسان جي گهر شمار گهڻا ماڻه ڪلا ٿيا، سڀني جون نگاهون ٿريل ٿريل هيون سڀني جي اکين پر هي رسي ۽ جهون تي مظلوميت جا پاڇا هئا. شايد اڄ ٿين واري جرگي جو اثر هو. پر مان سوچي رهي هئي اڄ ته جرگي پر فيصلو ٿيندڙ آهي. هاڻي ٻنهي خاندانن پر ٺاهه ٿي ويندو. اها ته خوشيءَ جي ڳالهه آهي. پوءِ سڀ ماڻهو ايلار غور وڌو ڇو آهن؟ پر مان نادان هئس تنهنڪري سمجهي نه سگهيس. مونکي ته سڀني جي جهون جي ڇانيل پيلاڻ ۽ خوف جي خبر تڏهن پئي جڏهن جرگي پنهنجي فيصلي جي شرطن جو اعلان ڪيو. ۽ منهنجو ٻوٽو جهٽو جي ڪاڏو جون چٽيون هاڻي ٿڌيون ٿي چڪيون هيون ۽ غيرت جي سمنل جون لهرون به هاڻي ڪناري جي گرم واريءَ پر جلب ٿي چڪيون هيون، تنهن جرگي جا سمورا شرط منجهي ويا.

اعلان ٿيو ”هڪ لک رڍيه ۽ هڪ ٻانهي“

الاڻ ڪنهن ڇير ”پر گل مير جا تر ٻئي ڇوڪرا مارجي ويا آهن هاڻي هيءُ ٻانهي.“

ٻئي ان جي ڳالهه ٻوڏي صبح کان اڳ ئي جواب ڏنو ”جرگي جو فيصلو آهي ته هڪ لک رڍيه ۽ ٻانهي گل مير کي ڏنا وڃن هاڻي اها هن جي مرضي آهي ته هو ان کي ڪيڏانهن ٿو ڪري.“

ٿيون آواز آيو ”گل مير به تر رٽو آهي“

منهنجي ٻڌ ته ٿري پر اٽڪي پئي پر اسان هڪڙي هالهه ٿاڙو ٻڌ ڪري مونکي ڇاٽيءَ سان لڳائي ڇڏيو.



غزل

ڪرم احمد اڻي

سمنلو سمدائين وھڻو آ،
کين ڪڏهن پي سڪڻو آ.
نيٺ نه ڌري کي ڌارين ڪسان،
آجو هڪ ڏينھن ڪرڻو آ.
سرجي ڪيندو هي سنڌڙي کي،
ڪڍري ڪٽڙو ڏيندڙو آ.
ڦاٽل آهي جيڪو سنڌڙين جو،
کين ڪڏهن سڄو ٻڄڻو آ.
مڇي ڏيون منهن تي جيڪو پوندو،
گيت ”ڪرر“ سو لکڻو آهي.